

סמסטר ב' תשע"ט
מספר הקורס: 287.4204
חדר: טרם נקבע

מרצה: פרופ' יובל פלגי
יום ד', 14:00-12:00
דואר אלקטרוני: ypalgi@research.haifa.ac.il
שעות קבלה: בתיאום מראש עם המרצה

טראומה מזדקנת וטראומה בזיקנה **קורס בחירה סימסטר א', 2 ש"ס**

רציונל:

הקורס מיועד לפתוח צוהר לתחום המורכב של הטראומות הנפשיות. מונח הטראומה עבר גילגולים רבים והינו מושפע מהיבטים חברתיים, תרבותיים, פסיכולוגיים וביולוגיים. במסגרת הקורס נדון במורכבות האבחנה של פוסט-טראומה במודלים של פגיעות ועמידות, בבגרות ובזיקנה. בהשפעתן של פגיעות מוקדמות על ההתמודדות עם הזיקנה, בעמידות ובפגיעות הפוטנציאלים אל מול אירוע טראומטי בזיקנה. נכיר תיאוריות המסבירות את הרקע להתפתחות הטראומה, לצד תיאוריות המציעות מודלים למניעתה, ולטיפול בה, ונבחן אותם אל מול תהליכי הזיקנה. בנוסף נבחן כיצד אירועים טראומטיים בעבר מתקשרים למודלים של הרווחה הסובייקטיבית, משמעות בחיים, ותפיסות חיים ואופטימיות בזיקנה.

מטרות הקורס:

בסיום הקורס הסטודנט:

1. יכיר את התיאוריות המרכזיות בתחום הטראומה.
2. יכיר את מורכבות האבחנה של הטראומה.
3. יכיר כלים מרכזיים להערכת טראומה.
4. יכיר מחקרים הקשורים בטראומה מזדקנת ובטראומה בזיקנה.
5. ילמד על תהליכים המסייעים לעמידות וגדילה בעקבות טראומה בחצי השני של החיים לצד אלו הגורמים לפגיעות.
6. ילמד על לתהליכים פסיכולוגיים בבגרות המאוחרת ובזיקנה.

דרישות הקורס:

נוכחות חובה בשיעורים (היעדרות מעל 2 שיעורים עלולה לגרום להפחתת ציון)
בחירת נושא הקשור לטראומה בזיקנה וכתובת עבודה מסכמת על בסיס ההתנסות של ראיון.

ציון:

ציון הקורס מורכב משני חלקים: 10% נוכחות והשתתפות בכיתה, ו- 90% עבודה מסכמת/ בחינה על פי החלטת הרוב של התלמידים.

פירוט מלא של עקרונות העבודה / מבחן יצורף בהמשך. העבודה תתבצע במהלך הסמסטר, ותוגש לא יאוחר מה- 30.1.19 שבועים אחרי היום האחרון בסימסטר (לא יתאפשרו איחורים מכל סיבה שהיא).
כתיבת העבודה תוגבל ל-6 עמודים. לחילופין במידה ויתאפשר לקבוע מבחן זה יקבע על פי האפשרויות הזמינות.

נושאי השיעורים וספרות חובה:

שיעור 1-3

- ההיסטוריה של הטראומה, מורכבות ההגדרה של הפוסט טראומה והשלכות של ההגדרה על התחום.

- Ben-Ezra, M. (2010). Traumatic Reactions from Antiquity to the 16th Century: was there a Common Denominator? *Stress and Health*, DOI: 10.1002/smi.1338
- Brewin, C.R., Lanius, R.A., Novac, A., Schnyder, U., & Galea, S. (2009). Reformulating PTSD for DSM-V: Life after Criterion A. *Journal of Traumatic Stress*, 22, 366-373.
- McNally, R.J. (2003). Progress and controversy in the study of posttraumatic stress disorder. *Annual Review Psychology*, 54, 229–252.
- Rosen, G.M., Spitzer, R.L., & McHugh, P.R. (2008). Problems with the post-traumatic stress disorder diagnosis and its future in DSM–V. *British Journal of Psychiatry*, 192, 3-4.

שיעור 4.

- מודלים של מניעה של פגיעה טראומטית
- Roberts, N.P., Kitchiner, N.J., Kenardy, J., & Bisson, J.I. (2009). Systematic review and meta-analysis of multiple-session early interventions following traumatic events. *American Journal of Psychiatry*, 166, 293-301.
- Krupnick, J.L., Green, B.L. (2008). Psychoeducation to prevent PTSD: A paucity of evidence. *Psychiatry*, 71, 329-331.
- Essar, N., Palgi, Y., Saar, R., & Ben-Ezra, M. (2010). Pre-traumatic vaccination intervention: Can dissociative symptoms be reduced? *Prehospital and Disaster Medicine*, 25, 278-284.

שיעור 5-7

- תיאוריות של התפתחות טראומה
- Bisson, J. (2009). Psychological and social theories of post-traumatic stress disorder. *Psychiatry*, 8, 290-292.
- Cahill, S. P. & Foa, E. B. (2007). Psychological theories of PTSD. In M. J. Friedman, T. M. Keane, & P. A. Resick (Eds.), *Handbook of PTSD: science and practice* (pp.55-77). New York, NY: Guilford Press.

שיעור 8

- מרכיבי עמידות ומרכיבי פגיעות בעקבות חשיפה טראומטית
- Bonanno (2004). Loss, trauma, and human resilience. *The American Psychologist*, 59, 20-28.
- Shrira, A., Palgi, Y., Ben-Ezra, M., & Shmotkin, D. (2011). Functioning and Mortality of Holocaust Survivors: Physical Resilience and Psychosocial Vulnerabilities. *Journal of Loss & Trauma*, 16, 67- 83.

- Palgi, Y. (2017). How subjective age and distance-to-death moderate the association between posttraumatic stress symptoms and posttraumatic growth among older adults? *Aging and Mental Health*.

שיעור 9-10

מודלים של טראומה לאורך טווח החיים

- Krause, N. (2004). Lifetime trauma, emotional support, and life satisfaction among older Adult. *The Gerontologist*, 44, 615-623.
- Shmotkin, D. (2005). Happiness in face of adversity: Reformulating the dynamic and modular bases of subjective well-being. *Review of General Psychology*, 9, 291-325.
- Shmotkin, D., & Litwin, H. (2009). Cumulative adversity and depressive symptoms among older adults in Israel: the differential roles of self-oriented versus other-oriented events of potential trauma. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 44, 989-997.

שיעור 11

טראומה בזיקנה והשוואה כפרדיגמה לטראומה בזיקנה

- Thorp, S. R. & Blazer, D. G. (2012). Time does not heal all wounds: Trauma, stress, and resilience among older adults. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, 20, 375.
- Lapp, L.K., Agbokou, K., & Ferreri, F. (2011). PTSD in the elderly: the interaction between trauma and aging. *International Psychogeriatrics*, 23, 858–868.
- Palgi, Y. (2015). Predictors of the new criteria for probable PTSD among older adults. *Psychiatry Research*, 230, 777–782.
- Palgi, Y., Shrira, A., & Shmotkin, D. (2015). Aging with trauma across the lifetime and experiencing trauma in old age: Vulnerability and resilience intertwined. In K. E. Cherry, *Traumatic stress and long-term recovery: Coping with disasters and other negative life events* (pp. 293-308). New York: Springer.
- Shmotkin, D., Shrira, A., & Palgi, Y. (2011). Addressing lingering trauma in old-old age: The Holocaust as a paradigm. In L.W. Poon, & J. Cohen-Mansfield (Eds.), *Understanding the well-being in the oldest-old*. Cambridge University Press.

שיעור 12

תיאוריות לטיפול בפוסט-טראומה והשלכותיהן על הטיפול בזקנים הסובלים מפוסט טראומה.

- Böttche, M., Kuwert, P., & Knaevelsrud, C. (2011). Posttraumatic stress disorder in older adults: an overview of characteristics and treatment approaches. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 27, 230–239 doi: 10.1002/gps.2725
- Hyer, L., & Sacks, A. (2008). PTSD (Post-Traumatic Stress Disorder) in Later Life. In D. Gallagher-Thompson, A. M. Steffen & Larry W. Thompson (eds.),

Handbook of Behavioral and Cognitive Therapies with Older Adults (pp. 278-294) New York, NY: Springer Press.

שיעור 13

טראומטיזציה משנית והגיל השלישי
(שיעור זה יכנס במידה וקצב ההרצאות יהיה מהיר מהמתוכנן. אחרת שיעור זה יוקדש לסיכום).

* יתכנו שנויים בתוכנית ובסדר השיעורים, וכן ברשימת הקריאה.